

Мая Кисьова

ТЕАТЪР ОТ ПЯСЪК
ТЕАТРАЛЕН ДИЗАЙН В ХАЙБУН

София, 2020

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Мая Кисьова, автор, 2020

© Издателство „Изток-Запад“, 2020

ISBN 978-619-01-0595-4

Проектът „Театър от пясък“ принадлежи към онези артистични начинания, които трудно се поставят в рамки, носят приятното усещане за акция, в която се пресичат литература, театър, просветителски елемент и ... игра. Играта слага ярък и запомнящ се знак върху написаното. Защото именно тя с лекота обединява посочените различни пластове. Авторката Мая Кисьова ни предлага оригинален ключ към театралните термини. Поетичен и игрови. В предложените текстове, използващи находчиво организиращата подредба на азбучника, насочват към пътуване из театралния свят, което е увлекателно, немногословно и най-важното: носещо настроение за освободеност. Чел съм и други текстове на Мая Кисьова. Те имат различна жанрова ориентация, но по различен начин във всички от тях личи човекът на театъра. И това е постоянно качество на написаното. Емоцията, яркостта, импровизацията, същностни за театралното изкуство, проникват и в текстовете.

„Театър от пясък“ също носи изброените черти. Тук обаче Мая Кисьова стига най-далеч в играта да пишеш. Кой е читателят, когото тази книга би заинтригувала? Читателят-артист, в най-широкия смисъл на това определение. Той би оценил фантазията, която е открояващо се качество на този проект. Същевременно написаното би било любопитно за младежката аудитория, която се доверява не на сухите, затънали в изчерпателност и многословие изкуствоведски изяснявания на различни термини, а на предизвикателния автор. Мая Кисьова е такъв. И то не с поза и преднамереност, а с уменията да превръща всичко в игра, доверчиво отворена към всички непредубедени. Изисканите художнически решения, които съпътстват проекта, добавят към него още цвят и неочакваност.

доц. Юрий Дачев

ТЕАТЪР от ПЯСЪК

АНТАГОНИСТ

АПЛОДИСМЕНТИ

АВТОР

Авторът на пиесата апликира персонажите по нишките на сюжета. Години беше обмислял, преживявал, отлагал... Нещо като „Албена“, „Антигона“, „Американска терапия“, „Адът – това съм аз“... Днес сякаш отведнъж тези спомени се изпариха, съзнанието му е напълно свободно, интуицията му подрежда думите в съвсем нова картина... Трескаво и сръчно.

АПЛОДИСМЕНТИ
КОПРИНЕНИ КЪРПИЧКИ
СЛЕД ПУБЛИКАТА

BURLESCO

БУРЛЕСКА

„Буууууууу“ – реквизиторът прахосмучи бурето от кораба-декор на „Бурята“. Това буре беше играло от пиеса в пиеса години наред – „Без вина виновни“, „Бая си на бълхите“, „Боб“, „Бившата мис на малкия град“. Сега го искаха за бурлеска и реквизиторът беше притеснен. Малко „бурно“ беше предчувствието му, дано оцелее бурето-ветеран...

КРАСИВА ДУМА
ОТ НЕСЕРИОЗЕН ЖАНР
БИЛЕТИ НЯМА

Vaudeville

BoDevin

„**Водевилът** е сериозен жанр!“ – крещи режисьорът срещу сцената, където актьорите, запъхтени от полонезата, са налягали **върху** кадифето. И мълчаливо дишат праха от гънките – „**Великолепните дворци**“, „**Волпоне**“, „**Венецианският търговец**“, „**Вишнева градина**“, „**Вуйчо Ваньо**“ и „**Вампир**“. Пищна дантелена яка е залепнала **върху** носа на протагониста и подскачането ѝ от дъха му проваля сериозния скандал.

„**ВЧЕРАШНИ ЦЕЛУВКИ**“
А НОСЪТ НА КЛОУНА
Е САМО РОЗОВ

ГРОТЕСКА

Grotesque

ГРИМЬОРНА

Гримьорката излиза в отпуск по майчинство. Възлагат на суфльора да я замества. Той подрежда малките палитри, залепва етикетчета с имената на актьорите, дори се учудва, че досега не са обърквали коя чия е. Хрумва му да дезинфектира четчиците за нанасяне на грим. Кипва вода и ги потапя в нея. О, ужас! Те се разпадат пред очите му!... Суфльорът, разтреперан, започва да си повтаря заглавия от седмичната програма, за да се успокои: „Господин Ибрахим и цветята на корана“, „Гости на чай“, „Големият род“, „Гара Виктория“, „Големанов“, „Г-жа министершата“.

НОВА ГРОТЕСКА
ЧЕРПЯТ ПУБЛИКАТА
С ТОПЛО ШАМПАНСКО

ΔΙΑΛΟΓ

DEUS ex MACHINA

Дава ли ви сърце да се присмеете на Малволио от „Дванайста нощ“, че е попаднал в дълбока заблуда? Да, разбира се, че „Не!“. „Deus ex machina“ трябва да доведе някой бог, който да поеме отговорност за душевната борба на героя. Долу в салона ние сме само дребни воайори. Има ли богове в „Дивата патица“, „Дон Жуан“, „Дамата с камелиите“, „Дакота“, „Другата смърт на Жана д'Арк“?

ДИАЛОГ С БОГА
ВЪТРЕШНИЯ СИ ГЛАС
ДОЧУВАШ САМО

ЕЗИК НА ТЯЛОТО

epilogue

„Ефект на отчуждението“ – чете в билета си за изпит студентът по актьорско майсторство и се смръщва. Как да постъпи? Да издекламира прочетеното в тома на Брехт с фалшива „отчуждена“ усмивка, или да влезе в спор с професора, който е известен с обожанието си към „Ефекта...“ и твърди, че всяка роля може да се изиграе по този начин. Е, как да си представим „отчуждени“ актьори в „Енигматични вариации“, „Електра“ или „Емигранти“? Ефект от боядисване без боя...

РОМАНТИЧЕН ГЕРОЙ
АКТЬОРЪТ СПИ
С КОПРИНЕНА РИЗА

*ECT

*AHP

gesture

„Жест! Изиграй го този велик Федя Протасов с един-единствен жест!“ – чува се от режисьорския пулт. Актьорът ляга с лице към пода и дава знак да го затрупат с реквизит и каквото имат под ръка. Зад кулисите другите актьори си представят как биха изиграли с един жест своите персонажи в „Женитба“, „Животът – това са две жени“, „Жена без значение“...

„*ИВИЯТ ТРУП“
ПОНЯКОГА МЕЛАНХОЛИЯТА
Е ЛЕЧИМА

ЗРЕЛИЩЕ

ЗАРЕСА

Зад завесата цари оживление – тази вечер се открива нов театър! Трепти и самата завеса. Зрителите влизат в салона и само тя разделя реалния от измисления свят. Прожекторите се насочват към нея и тя грейва. Сякаш полита възшебната птица – дракон, извезана в сърцето ѝ. Публиката избухва в аплаузи за първото зрелище на новата сцена – летящата пурпурна завеса на човешките мечти!

ТЕАТЪР
НЯМА ДА СТИГНЕ ВРЕМЕТО
ЗА ВСИЧКИ ПРИЧИНИ

ИНТРИГА

INTRIGUE

„Игра на думи, интрига, илюзия“ – портиерът на театъра разлиства орфан речник, който се предава от актьор на актьор през годините. „Здравейте! Аз съм новият. Ще играя в „Идиот“ главната роля!“ – към портала гледат най-добрите очи на света, последвани от лъчезарна усмивка. Старият човек му подава ключа от гримьорната. „Ваш ред е да получите книгата на театъра, последно я чете актьор от „Иванку убиецът на Асеня“.

МАРИОНЕТКА
БЕЗПОМОШНО МОЖЕ
И ВСИЧКО И НИЩО

ΚΑΤΑΡΞΙΣ

KATHARSIS

„Конфликтът между Клоуна и Комедиантката води до катарзис...“ – трескаво пише критичката.

В главата ѝ прехвърчат реплики от „Както ви харесва“, „Комедия от грешки“, „Комедия без име“, „Карнавал“, жестове от „Контрабасът“, „Краят на играта“, костюми от „Кухненският асансьор“, „Крал Лир“, „Канкун“, музика от „Когато гръм удари“, „Коварство и любов“... След последната точка изтощената, но доволна жена помни едно единствено заглавие. „Котка върху горещ ламаринен покрив“. И си написва напомнителна бележка:

ДРЕБНИЧКА ГРИЖА
ДА ОТИДА ДА КУПЯ ХРАНА
ЗА КОТКИ

ЛАЙТМОТИВ

Leitmotiv

Лайтмотивът за лисицата е тя да се превърне в ловец! – художничката по костюмите се събужда внезапно и се мушва в банята незабавно. Миризмата на лисици е проникнала и в съня ѝ. В ателието ѝ висят плакати от „Лисичета“, „Ловната дружина“, „Лека болка“, „Лисан философ“, „Лазарица“. След сушоара жената сядва зад статива и с огромно удоволствие добавя към изоставената от седмици скица на костюма на Лисан един пълен юнашки патронташ.

СТАР ЗА ЛЮБОВНИК
СМЕНЯТ АМПЛАТО МУ
НА ФИЛОСОФ

MeLODRama

МЕЛОДРАМА

Младата актриса се стъписва от изискването на кастинга – кандидатката да умее да повдига едната си вежда. **Мимика. Монолог на едната вежда. Мелодрама** на половината от лицевите мускули. „Да изпратя ли CV? Играла съм **Мирандолина, Медея** и **Майка Кураж**, в „**Мъртворешки танц**“ и „**Маскарад**“, подготвена съм за **Мария Стюарт** и леди **Макбет...**“. „Не. Не е нужно. – кастинг-режисьорът е отегчен. – Никой не се интересува, ако не можете да повдигате едната си вежда.“

МИСТЕРИЯ
НИКОЙ НЕ ГОВОРИ
С ТОВА ДОБРО МОМИЧЕ

НАИВНОСТЬ

Naivety

„**Наивна** ли е **Нора**, когато **напуска** Хелмер и уредения си дом?“ – репетиция **на** маса. Помощник-режисьорката слуша откъслечно, докато прави списък със задачи за **тех**ническите служби: „**На** четири уши“ – осветление; „**Невежият** и **безумният**“ – костюми; „**Напразни** усилия **на** любовта“ – хореография; „**Няма** да платим“ – вокална репетиция. „**Нирвана**“ – **товарене на** декора за турнето утре.

НАИВНОСТ
ДА ИЗКОПАЕШ ДУПКА В ПЯСЪКА
ЗА ДЪЖДОВНИЦИ

ОРКЕСТРИНА

ORCHESTRA

ОБРАЗ